

Blok tematyczny: **Święta w Polsce i na Ukrainie**

Temat dnia: **Tradycje Wielkanocne oraz listopadowe**

Cel lekcji: Uczeń potrafi dokonać opisu wybranych tradycji wielkanocnych oraz listopadowych. Uczeń poznaje nowe słownictwo (Wielkanoc, palma, Tłusty Czwartek, śmigus-dyngus, Wszystkich Świętych, znicz). Uczeń doskonali umiejętność mówienia po polsku. Uczeń kształci kompetencję czytania ze zrozumieniem. Uczeń ćwiczy poprawną wymowę w języku polskim.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: ilustracje, tekst preparowany.

Zapis w dzienniku:

Przywitanie. Czynności organizacyjne. Sprawdzenie pracy domowej. Ćwiczenie umiejętności opisu różnych tradycji wielkanocnych i listopadowych. Wprowadzenie nowej leksyki. Doskonalenie umiejętności mówienia po polsku. Kształcenie kompetencji czytania ze zrozumieniem. Ćwiczenie poprawnej wymowy w języku polskim.

Przebieg:

1. Przywitanie. Dzień dobry. Dzisiaj nauczymy się opisywać polskie tradycje związane z celebrowaniem Wielkanocy oraz Dnia Wszystkich Świętych.

2. Sprawdzenie pracy domowej.

3. Wprowadzenie do tematu nowej lekcji. Połącz ilustrację z odpowiednim opisem.

Wielkanoc

palma

Tłusty Czwartek

śmigus-dyngus

Wszystkich Świętych

znicz

4. Uzupełnij luki. Wskaż w tekście przymiotniki.

Wiosenne zabawy i pieśni obrzędowe są wpisane w tradycję wielu słowiańskich i zaodnoeuropejskich narodów. Ich ukraiński wariant – *haiłki* (*зайвіку*) – wyróżnia się tym, że nawet ich prężne, dobre zaowiane do tej pory formy zawierają wiele pozostałości archaicznej wiary w magię słowa czy relikty wci oddawanej siłom natury. Równocześnie obrzędy te wpisały się w kalendarz chrześcijański i zostały powiązane ze Zmartwychwstaniem, stając się jednym z atrybutów tego wzniosłego święta. I chociaż badacze folkloru XX wieku niejednokrotnie niepokoił się zanikaniem tego zjawiska, to jednak tradycja ta wydaje się ciągle trwać, ma przy tym zdolność odradzania się. [...] W XX wieku nadal urządzano we Lwowie zabawy wielkanocne, mimo że warunki historyczne stały się skomplikowane – często *haiłki* odbywały się wręcz na podwórku okolicy, nabierając tym samym nowych znaczeń. Gdy na początku lat 20. w wywołanej wojną rodzinie miejskim zabawy wielkanocne zaczęły zanikać, działała Proswita – ukraińskiego towarzystwa społeczno-oświatowego, założonego we Lwowie w 1868 roku – oraz ukraińskie środowiska nauczycielskie we współpracy z duchowieństwem tę tradycję nowego ducha. Nie bez powodu Iwan Bryk, będący przewodniczącym lwowskiego oddziału Proswity, poświęcił tym zabawom swój artykuł.

[<https://culture.pl/pl/artykul/zabawy-wielkanocne-we-lwowie-tradycja-i-wspolczesnosc>]

Słowianie utrzymują tradycję wiosennych zabaw	P	F
Obrzędy te nie są w żaden sposób związane z chrześcijaństwem	P	F
Uczni sądzą, że dawne tradycje zginęły	P	F
Proswita to polskie towarzystwo oświatowe	P	F

Duchowieństwo nie miało wpływu na utrzymanie tradycji	P	F
Iwan Bryk był prezesem lwowskiej Proswity	P	F

5. Proszę w parach dokonać opisu polskiej tradycyjnej pisanki (kraszanki) oraz wskazać na podobieństwa i różnice z pisankami ukraińskimi. Wykonanie ćwiczenia sprawdzamy poprzez ustne wypowiedzi uczniów [ilustracja w aneksie dla nauczyciela]

6. Przeczytaj poniższy tekst na głos (nauczyciel wybiera kilku uczniów, którzy kolejno odczytują tekst).

Początkiem listopada naprawdę warto być w Polsce i doświadczyć pięknej tradycji związanej z Dniem Wszystkich Świętych i Zaduszkami. To wyjątkowo bogaty duchowo czas, kiedy myślimy o tych, których już zabrakło, odwiedzamy ich groby, wspominamy dobre minione chwile. Polskie cmentarze mienią się wówczas kolorami świateł i jesiennych kwiatów, a spadające z drzew liście tworzą magiczne aleje. Cmentarne ścieżki wypełnia przyjemny gwar połączony z zadumą i modlitwą. Te święta, to także okazja do spotkań i akcji społecznych wspieranych przez harcerzy i liczne stowarzyszenia. Spróbujcie odwiedzić nasze miejsca pamięci, wybierzcie się na spacer po jednym z krakowskich cmentarzy, szczególnie urokliwy nocą, a Wasze doświadczenie Polski zyska nowy, bardziej szczegółny wymiar.

[<https://e-polish.eu/blog/swieto-wszystkich-swietych-swieto-wiernych-zmarlych-i-kilka-podpowiedzi-na-pierwsze-dni-listopada/>]

Zadanie domowe

Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy. Grupa pierwsza (każdy samodzielnie) opisuje poznane polskie tradycje wielkanocne i zestawia je z ukraińskimi. Grupa druga (każdy samodzielnie) wskazuje na najbardziej interesujące elementy obchodzenia uroczystości Wszystkich Świętych.

Aneks dla nauczyciela

Wiosenne zabawy i pieśni obrzędowe są wpisane w tradycję wielu słowiańskich i zachodnioeuropejskich narodów. Ich ukraiński wariant – *haiłki* (*zaiïbku*) – wyróżnia się tym, że nawet ich późne, dobrze zachowane do tej pory formy zawierają wiele pozostałości archaicznej wiary w magię słowa czy relikty czci oddawanej siłom natury. Równocześnie obrzędy te wpisały się w kalendarz chrześcijański i zostały powiązane ze

Zmartwychwstaniem, stając się jednym z atrybutów tego wzniosłego święta. I choć badacze folkloru XX wieku niejednokrotnie niepokoił się zanikaniem tego zwyczaju, to jednak tradycja ta wydaje się ciągle trwała, ma przy tym zdolność odradzania się. [...] W XX wieku nadal urządzano we Lwowie zabawy wielkanocne, mimo że warunki historyczne stały się skomplikowane – często haiłki odbywały się wręcz na przekór okolicznościom, nabierając tym samym nowych ważnych znaczeń. Gdy na początku lat 20. w wyczerpanym wojną środowisku miejskim zabawy wielkanocne zaczęły zanikać, działacze Proswity – ukraińskiego towarzystwa społeczno-oświatowego, założonego we Lwowie w 1868 roku – oraz ukraińskie środowiska nauczycielskie we współpracy z duchowieństwem tchnęły w tę tradycję nowego ducha. Nie bez powodu Iwan Bryk, będący przewodniczącym lwowskiego oddziału Proswity, poświęcił tym zabawom swój artykuł.

Słowianie utrzymują tradycję wiosennych zabaw	<u>P</u>	F
Obrzędy te nie są w żaden sposób związane z chrześcijaństwem	P	<u>F</u>
Uczeni sądzili, że dawne tradycje zaginały	<u>P</u>	F
Proswita to polskie towarzystwo oświatowe	P	<u>F</u>
Duchowieństwo nie miało wpływu na utrzymanie tradycji	P	<u>F</u>
Iwan Bryk był prezesem lwowskiej Proswity	<u>P</u>	F

